

מאמר
יהי הוי' אלקינו עמנו – ה'תשמ"ה

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"ב בהעלותך, י"ט סיון, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ח עוסק בצ"צ רב פעלים הרב נחמן ז"ל

בהרה"ח ר' פינחס ז"ל

סודאק

שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע במדינות אנגליה והסמוכות לה

במשך חמישים וחמש שנה

נפטר י"ז סיון, ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולזכות השלוחים, אני"ש, התמימים ותומכי המוסדות

ד"בית ליובאוויטש" במדינות אנגליה

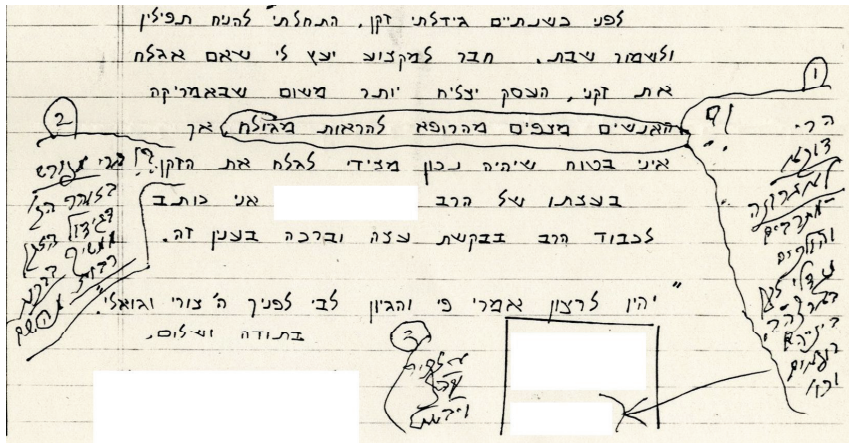
ה

[ד' כסלו, ה'תשד"מ]

(1) [”האנשים מצפים מהרופא להראות מגולח” –] !! הרי **דוקא לאחרונה** – מתרבים והולכים מגדלי זקן בארצה”ב, ביניהם רופאים וכו’.

(2) [”לגלח את הזקן” –] !! הרי **מפורש** בזוהר הקי’ דגידול הזקן ממשך **ברכות רבות** מהשם.

(3) אזכיר עה”צ ויבשי”ט.

ה

מצילום כתי”ק, על גליון מכתב השואל בתאריך זה – בו כותב שפתח מרפאה קטנה לרפואה סינית (acupuncture), ”אך השבועות עוברים ואין אני מקבל מספיק חולים על מנת שאוכל להתפרנס”, וממשיך ש”לפני כשנתיים גידלתי זקן, התחלתי להניח תפילין ולשמור שבת”, ועתה – ”חבר למקצוע יעץ לי שאם אגלח את זקני, העסק יצליח יותר משום שבאמריקה האנשים מצפים מהרופא להראות מגולח, אך איני בטוח שיהיה נכון מצדי לגלח את הזקן”. – את התיבות ”האנשים מצפים מהרופא להראות מגולח” – הקיף רבינו, וכתב (ככפנים (1)); ובהמשך לכותבו ש”איני בטוח שיהיה נכון מצדי לגלח את הזקן” – כתב רבינו (ככפנים (2)).

מפורש בזוהר הקי’ דגידול הזקן כו’: ראה זח”ג קל, סע”ב ואילך (באד”ר). רשימות הצ”צ לתהלים (יהל אור) ע’ תרכו ואילך. הנסמן בספר הדרת פנים זקן ע’ לו ואילך. וראה גם (לכללות הענין) אג”ק חכ”ו אגרת ט”תשו, ובהנסמן בהערות שם. ובכ”מ.

בס”ד.

פתח דבר

לקראת ש”פ בהעלותך, י”ט סיון הבעל”ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד”ה יהי הוי’ אלקינו עמנו גו’ שנאמר בהתוועדות ט”ו תמוז ה’תשמ”ה, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם – ספר המאמרים י”ב”ג תמוז שמכינים עתה לדפוס).

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה”ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד ”הקיצו ורננו גו’”, ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, ”תורה חדשה מאתי תצא”.

ועד הנחות בלה”ק

ג’ בהעלותך, ט”ו סיון*, ה’תשע”ח, ברוקלין, נ.י.

(* יום התחלת מאסרו של כ”ק אדמו”ר מהוריי”צ נ”ע בשנת תרפ”ז. וראה ד”ה בהעלותך גו’ דט”ו סיון תשל”ד (תו”מ סה”מ סיון ע’ 173) הערה 40. וש”נ.)

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L’inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס, **ועד הנחות בלה”ק**

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

ג

[היתשכ"ו]

אולי – גם ענין הזקן – שיהי כהוראת אדמו"ר הצ"צ שהשנה שנת המאה להסתלקות הילולא שלו (ועיין רשימותיו לתהלים עה"פ והוא רחום יכפר גו'). ועד מתי תהי עליו יראת בו"ד עד כדי כך?! ובפרט שכו"כ כבר פרצו בזה ויש להם יגי תקוני דיקנא, (דומים לבוראן).

ד

[מחרת ל"ג בעומר, היתשמי"ג]

בודאי המטרה של ה-Code הוא בשביל טובת העסק, וכשנשתנה המצב במדינה (בארצה"ב) – משתנה גם ה-Code (להקיל באיזה ענינים או גם לשנותם). רואים בפועל שכו"כ מגדלים זקן (אפילו לא דתיים – ראה בתמונה שבמכ"ע שהמעיאָר בזקן) ועד"ז בכיסוי הראש (ויכול להחליף הכיפה – בכובע רגיל, לבוש מיליאָני אנשים בארצה"ב). הבירור הפשוט מהי טובת העסק – שיבחנו הצלחתו בהעסק, ויראו שלא נתמעטה ואדרבה. – באם כהני"ל לא יצליח ויתעקשו כו' – ישאל רב מורה הוראה מה עליו לעשות, מה לאמר לילדיו שיי וכו'.

ה

מצילום כתי"ק.

ענין הזקן . . כהוראת אדמו"ר הצ"צ: ראה שו"ת שלו יו"ד ח"א סצ"ג. רשימותיו לתהלים עה"פ והוא רחום יכפר גו': עה, לח – מילואים ליהל אור ע' תרכו ואילך. בו"ד: = בשר ודם. יג' תקוני דיקנא: ראה זח"ג קלא, א ואילך. (דומים לבוראן): ראה עד"ז שו"ת הצ"צ שם ס"ק יד [טו]. אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תשעו. וראה גם אג"ק חכ"ב אגרת ח'תרכסב (ע' תצ). חכ"ו אגרת ט'תשו (ע' קנו). ובכ"מ.

ו

מהעתקה. מענה על מכתבו של מו"ה אשר ציילינגאָלד (רב קהילת עדת ישראל – ס. פאָול, מיניסאָטא) – בו כותב אודות א' ממקורביו, מנהל אזורי של רשת חנויות כל-בו, שהחל לאחרונה לגדל זקנו, אלא שהעומד על גביו אמר לו שעליו יהי לגלח זקנו, כיון שאין זה מתאים עם ה"Code", כללי הלבוש, של הרשת. – נדפס בעלון Here's My Story (היור"ל ע"י JEM), גליון לש"פ חיי שרה תשע"ו. – אגרת נוספת אליו – אג"ק חכ"ט אגרת יא'רנו. ראה בתמונה שבמכ"ע שהמעיאָר בזקן: למכתבו זה – צירף הנמען, כדרכו מדי תקופה, כל הדברי דפוס (עלונים, מודעות, מכתבי-עת וכו') הקשורים לקהילתו ופעולותיו; בא' המכ"ע הי' תיאור ממסיבה שנערכה בביהכנ"ס שלו אשר בה השתתף גם ה"מעיאָר", ראש העיר, של ס. פאָול, ובתמונות שנלקחו מהמסיבה – נראה ה"מעיאָר" מגודל זקן כו'. ועל תמונה זו כותב רבינו: "ראה בתמונה כו'" (ככפנים).

תוכן המאמר

התחלת קונטרס חג הגאולה בענין שהוא גם תורה וגם תפלה: יהי הוי' אלקינו עמנו וגו'.

ובמאמרים שבו – מתחיל בד"ה גפן ממצרים תסיע במעלתן של ישראל באופן של אהבת ישראל, והשלימות שנעשית בהם ע"י ענין הגלות; ומסיים בד"ה שאו ידיכם קודש, בענין העלאת הידים שהם המדות במדריגת קודש, עד שעל ידם תומשך ברכה (תוספת אור) בהוי' – מציון, פנימיות הנפש, כפי שחודרת בשלימות העבודה בג' הקוין, עד לעקב שברגל, ונמשכת גם בעולם – עושה שמים וארץ.

בס"ד. ט"ו תמוז, ה'תשמ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הוי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו. הנה בפסוק זה — פסוק בכ"ד ספרי קודש דתושב"כ, וביחד עם זה הרי פשטות ענינו (אין ענין יוצא מידי פשוט) הו"ע של תפלה נכמו ספר תהלים, שהוא א' מכ"ד ספרי קודש, ועד שמכוון כנגד חמשה חומשי תורה דתושב"כ, והוא גם חלק התפלות שבתורה, כלשון הכתוב²: תפלות דוד בן ישי' — מתחיל כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל המאסר והגאולה שיחתו מיום ג' תמוז³ שנרשמה ונדפסה⁴ בקונטרס חג הגאולה⁵, שעיקרו לכאורה הוא מאמרי החסידות אשר בו, אבל גם התחלה זו היא דבר תורה (שנאמר בתכלית הדיוק כו' כמו המאמרים) שיש ללמוד ממנו כמה ענינים והוראות, ואדרבה, יש בו גם ענין של תפלה, ובפרט בנדון זה, שאמירתו אז היתה בעיקר בתור ענין של תפלה, שמבקשים מהשי"ת: יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הוי' עם אבותינו (ויתירה מזה) אל יעזבנו ואל יטשנו, עם כל אריכות הדברים שלאח"ז שבודאי שייכת לזה ובאה כתוצאה מהתבוננות זו, ועד שחוזר ומסיים בפסוק זה (מעין הפתיחה⁶), שבודאי יקריים כן, שיהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הוי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו (ומוסיף) ברוחניות ובגשמיות. ולאח"ז באים בקונטרס הנ"ל מאמרי החסידות, החל מהמאמר שנאמר עוד במעמד ומצב של גלות, ד"ה גפן ממצרים תסיע⁷, ועד למאמר ד"ה ברוך הגומל⁸ שנאמר במקום

(1) מלכים"א ח, נו.
 (2) תהלים עב, כ.
 (3) שאז היתה אתחלתא דגאולה, אבל ביחד עם זה הוי' אז גם הקצה ההפכי — התחלת הגלות (בעיר מקלט), שבכמה פרטים הרי זה קשה יותר מאשר בית האסורים, כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפנ"ז (ראה שיחת ש"פ קרח, ג' תמוז בתחלתה (התוועדויות תשמ"ה ח"ד ע' 2354 ואילך).
 (4) ולכן, נוסף על הדברים דלקמן שהם נקודות בלבד (בגלל שנוגע הדיוק בדברים, ומפני עוד כמה טעמים), יוכל כל אחד ללמוד דברי הרב בדיוק, כל חד וחד לפום שיעורא
 דילי, וכרצון הרב — שמ"שיעורא דילי"י יבוא למעלה מהשיעור שלו, למעלה ממדידה והגבלה, כפי שהדגיש זאת בכל ענין וענין, ועאכור"כ ענין הקשור עם (מאסר ו)גאולה של נשיא הדור וכו', כפי שיש להאריך בזה כהנה וכהנה.
 (5) קונטרס יד — נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א קעה, ב. ספר השיחות תרפ"ז ע' 169 ואילך.
 (6) ראה ברכות י, א ובתוד"ה כל פרשה שם.
 (7) סה"מ קונטרסים שם קעו, ב ואילך.
 (8) סה"מ תרפ"ז ע' קצז ואילך.

מכתב

ב

בי"ה, ז' מ"ח תשכ"ג
 ברוקלין

האברך ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו שואל ביאור נוסף על מה שכתבתי לו במכתבי הקודם בנוגע ל[גידול] הזקן.

ואינו מובן מה יש עוד להוסיף, שהרי סיימתי שם וגם הבאתי דברי רז"ל אשר גידול הזקן הוא במיוחד גם צנור וכלי לקבלת ברכת השם בהמצטרך לאדם (כולל גם צרכים הגשמיים), שמזה מובן שאין מקום לשאלה ולסברא שדוקא זה יפריע ח"ו לענין של פרנסה, ומה שרואים שיש מגדלי זקן ופרנסתם אינה בנקל, הרי גם אלו שאינם מגדלים זקן, כמה וכמה אין להם פרנסה ר"ל, ומה שהיצר הרע מפתה שגידול הזקן הוא כני"ל, הרי עדי"ו הוא מפתה על כל ענין וענין של תורה ומצוה, היפך מה שנאמר אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם וגו', ובנוגע לשמיעה בקול יצה"ר הרי ידוע שאם מקבלים אותו בתור אורח הרי סו"ס נעשה בעל הבית, וק"ל.

מה שפלא עוד יותר הוא שהרי נכתב מכתבו למחרת חדש תשרי הוא חדש המתחיל בקבלת עול מלכות שמים בראש השנה ובמצות ענין התשובה ביום הכפורים והסיום שלו בשמחת תורה, שמחה בתורתנו ועניני, ותיכף לאחרי זה כותב מכתב בתוכן הני"ל, וד"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב

בנוגע ל[גידול] הזקן .. פרנסה: ראה אג"ק חכ"ב אגרת ח'סשו. וראה גם חכ"ו אגרת ט"ששו, ובהנסמך בהערות שם. ובכ"מ.

שנאמר אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם וגו': ר"פ בחקותי. יצה"ר .. אורח .. בעל הבית: ראה סוכה נב, ב ובפרש"י.

הוספה

בי"ה, י"ב מני"א תשי"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

לאחרי הפסק נתקבל מכתבו ממוצש"ק פ' פנחס, בו כותב ר"פ מפעולותיו בהפצת היהדות והמעיינות, ובדאי ימשיך בזה ודוקא בהוספה שהרי נצטוונו להעלות בקדש, ועתה הרי גם הכרח ודרישת השעה הוא – כנראה מהתעוררות הגדולה, [ה]הולכת וגדלה.

במ"ש אודות גידול הזקן – יעוין ברשימות הצ"צ על התהלים (על הכתוב והוא רחום) איך שזה צינור וכלי להוספה בברכת השי"ת, ועד להמשכת הברכות מייג מדות הרחמים שהם בלי גבול, שמזה מובן איך שזה מוסיף בהנוגע לבריאות ופרנסה ולכל צרכי האדם ומשפחתו, נוסף על גודל הדבר מצד עצמו שלא ע"מ לקבל פרס, ובמילא פשוט, שעייז יתוסף גם בבריאותה של אמו תחי (ולא להיפך ח"ו).

במ"ש אודות המשרה – בודאי ידוע גם לו שכמה וכמה באה"ק ת"ו בעלי זקן ותופסים משרות טובות וכבודות וכו'.

בעת רצון יזכירוהו ואלו שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ ז"ע, ויהי רצון שיבשר טוב בהנוגע אליהם ולכל הענינים הנ"ל.

ברכה להסתדרות טובה, ובזה לשידוך טוב בזמן המתאים, טוב בגשמיות וברוחניות גם יחד,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

מהעתקה. נדפסה בבלקו"ש חכ"ב ע' 314. "היכל מנחם" ח"א ע' נב ואילך. נצטוונו להעלות בקדש: ברכות כח, א. וש"נ. אודות גידול הזקן: ראה גם אג"ק חכ"ו אגרת ט'תשו, ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ. ברשימות הצ"צ על התהלים (על הכתוב והוא רחום): עח, לח – מילואים ליהל אור ע' תרכו ואילך. שלא ע"מ לקבל פרס: אבות פ"א מ"ג.

הגלות גופא לאחרי שכבר היתה הכרזה מטעם המלכות על הגאולה בגלוי ובאופן רשמי (כולל גם נתינת תעודה)⁹, שזהו מעמד ומצב שקשור כבר עם ברכת הגומל. וכיון שאמירת ברכה זו צ"ל דוקא כשחזר לבוריו¹⁰, ישנו גם ההמשך מזה בד"ה ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב¹¹ שנאמר לאחרי שברך ברכת הגומל (לאחרי חמשה עשר בתמוז¹², שאז קיימא סיהרא באשלמותא¹³).

(ב) **והנה** בהתחלת ד"ה גפן ממצרים תסיע מביא מאמר רבותינו וחכמינו ז"ל¹⁴ במעלתן של ישראל: גפן אלו ישראל, שבו מפרט גם פרטי הענינים שבגפן שלהם נמשלו פרטי הסוגים שבישראל, האשכולות והעלין וכו', שהם תלמידי חכמים ועמי הארץ כו', שכולם הם חלקים של אותה גפן, ויתירה מזה, שהחלק הכי פשוט מגין על החלק הכי חשוב, והיינו, שבענין זה נעשה החלק הכי פשוט משפיע לגבי חלק הכי חשוב, ולא רק השפעה סתם, אלא שהקיום של החלק הכי חשוב נעשה ע"י החלק הכי פשוט, כלשון מארז"ל הנ"ל: אלמלא עליא לא מתקיימין אתכליא, כמבואר במאמר. והיינו, שאף שענינה של התורה בישראל עצמם הרי זה דוקא ענין האשכולות, איש שהכל בו¹⁵, שזהו א' התוארים שנאמרו על תלמידי חכמים, ועד לאלו שקיבלו סמיכה להוראה (כמובא ומבואר בכ"מ), מ"מ, מדגישה התורה עצמה את מעלת העלין, שמגינים על האשכולות, ובלעדם לא הי' יכול להיות הקיום של האשכולות, שבזה מודגש הענין של אהבת ישראל.

וממשיך במאמר¹⁶ ענין נוסף בזה שישראל נמשלו לגפן, כדאיתא במד"ר¹⁷ מה הגפן כשרוצים להשביחו עוקרים אותו ממקום זה ושותלים אותו במקום אחר (היינו, שכאשר עוקרים את הגפן ממקומו ושותלים אותו במקום שני, מקום חדש, אזי נעשה הגפן בשלימותו), כך ישראל וכו'. ויש לומר, שזהו גם הענין שבנ"י נמצאים בגלות, שהרי

(8) הא' – ד"ג תמוז (סה"מ קונטרסים 12) סה"מ קונטרסים שם קעה, א. ספר שם קפג, א ואילך. סה"מ תרפ"ז ע' רח ואילך.
(9) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' סו.
(10) סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פי"ג ס"ה.
(11) הב' – דש"פ פנחס (סה"מ תרפ"ז ע' ריא ואילך).
(12) סה"מ קונטרסים שם קעה, א. ספר השיחות שם ע' 173 ובהערה 1 שם.
(13) שמור"ר פט"ו, כו. זהר ח"א קג, רע"א. ח"ב רטו, א. רכה, סע"ב. ועוד.
(14) חולין צב, א. ב"ר פפ"ח, ה.
(15) סוטה מז, סע"ב. תמורה טו, ב.
(16) סה"מ קונטרסים קעז, א. תרפ"ז שם ע' קצח.
(17) שמור"ר פמ"ד, א.

פירוש ענין הגלות הוא שגלו מהמקום שבו היו לפני שהי' מקומם העיקרי. ואעפ"כ, הנה דוקא בהיותם בגלות נעשית השלימות בכל הגפן, ובאופן שמכל גרעין שבענבי הגפן צומח עוד גפן (שגם עליו נאמר גפן ממצרים תסיע) שעושה פירות ופירי פירות (כמו נרות להאיר) עד סוף כל העולם¹⁸, כולל גם כפירוש החסידות¹⁹ בלשון מארז"ל זה, שעיי"ז עושים סוף ומבטלים לגמרי את ענין ההעלם והסתר (עולם²⁰).

ג) ומסיים בד"ה שאו ידיכם קודש²¹, ששם מביא הענין דשלש תכיפות הן²², ומדגיש במיוחד הענין דתיכף לנטילת ידים ברכה, כי, נטילת ידים מורה על תקון המדות, כפי שמביא במאמר²³ בפירוש שאו ידיכם קודש, שצריך להעלות את הידים שהם המדות במדריגת קודש כו', עד שנעשה בהם התוקף שעל ידם יהי' הענין דברכו את הוי', והיינו, שהוי' שהוא מקור כל הברכות, כמ"ש²⁴ יברכך הוי' מציון (ועוד פסוקים כיו"ב), נמשך בו תוספת אור כו' (וברכו את הוי'), והברכה היא מציון, שהיא נקודת הנשמה (בחי' היחידה), כמבואר בלקו"ת²⁵ שציון הוא מלשון סימן²⁶, כמו אנא סימנא בעלמא²⁷, שקאי על פנימיות הנפש, וקשור גם ענין המס"נ שהיא העבודה שמצד פנימיות הנפש, ובאופן שחודרת בשלימות עבודת בני" בכל ג' הקוין, שגם על זה מורה השם ציון, כמארז"ל²⁸ חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שנקראו ישראל ציון אלא בפסוק²⁹ שבו מדובר אודות שלימות העבודה בכל ג' הקוין, שהם ג' העמודים וג' הדברים שעליהם העולם עומד³⁰ ועליהם העולם קיים³¹. ועד שהעבודה דפנימיות הנפש חודרת גם בכל עניני הגוף, עד להעקב שברגל, אז די פיאטע זאל אויך זיין אַ פיאטע פון אַ מס"נ איד,

18) ע"ד לשון חז"ל — משנה כתובות פג, א. זבחים לו, ב.
19) ראה גם מכתב ב' תמוז תשי"ב (אגרות קודש ח"ו ע' קסא).
20) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' נה.
21) ראה קונטרסים שם קפת, א ואילך.
22) סה"מ תרפ"ז ע' ריז ואילך.
23) ירושלמי ברכות פ"א ה"א.
24) סה"מ קונטרסים שם קצ, ב. סה"מ תרפ"ז ע' רכא.
25) תהלים קלד, ג.
26) דברים א, סע"ב ואילך.
27) ראה גם עירובין נד, סע"ב.
28) זח"א רכה, א.
29) ירושלמי תענית פ"ד סוף ה"ב. מגילה פ"ג סוף ה"ו.
30) ישעי' נא, טז ("ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה"). וראה קרבן העדה לירושלמי שם. וראה גם לקו"ת במדבר ו, ב. אוה"ת דברים ע' לו. סד"ה ציון במשפט תפדה תער"ב, עדר"ת (בהמשך תער"ב).
31) אבות פ"א מ"א.
32) שם מ"ח.
33) ראה גם עירובין נד, סע"ב.
34) זח"א רכה, א.
35) ירושלמי תענית פ"ד סוף ה"ב. מגילה פ"ג סוף ה"ו.
36) ישעי' נא, טז ("ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה"). וראה קרבן העדה לירושלמי שם. וראה גם לקו"ת במדבר ו, ב. אוה"ת דברים ע' לו. סד"ה ציון במשפט תפדה תער"ב, עדר"ת (בהמשך תער"ב).
37) אבות פ"א מ"א.
38) שם מ"ח.
39) ראה גם עירובין נד, סע"ב.
40) זח"א רכה, א.
41) ירושלמי תענית פ"ד סוף ה"ב. מגילה פ"ג סוף ה"ו.
42) ישעי' נא, טז ("ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה"). וראה קרבן העדה לירושלמי שם. וראה גם לקו"ת במדבר ו, ב. אוה"ת דברים ע' לו. סד"ה ציון במשפט תפדה תער"ב, עדר"ת (בהמשך תער"ב).
43) אבות פ"א מ"א.
44) שם מ"ח.
45) ראה גם עירובין נד, סע"ב.
46) זח"א רכה, א.
47) ירושלמי תענית פ"ד סוף ה"ב. מגילה פ"ג סוף ה"ו.
48) ישעי' נא, טז ("ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה"). וראה קרבן העדה לירושלמי שם. וראה גם לקו"ת במדבר ו, ב. אוה"ת דברים ע' לו. סד"ה ציון במשפט תפדה תער"ב, עדר"ת (בהמשך תער"ב).

וכידוע המבואר בארוכה בשיחות ומאמרי רבותינו נשיאינו³² בענין עקב אשר שמע אברהם בקולי³³, וכולל גם ענין העקב שבאחרית הימים³⁴. והמשכת ברכה זו (יברכך הוי' מציון) היא באופן ששם צוה הוי' את הברכה³⁵, שמתפשטת בכל העולם, כסיום הכתוב עושה שמים וארץ.

ד) ועיי"ז שעוסקים בעבודה הנ"ל באופן שאין להם מנוחה³⁶, אלא ילכו מחיל אל חיל³⁷, הרי זה נעשה הכנה קרובה שממהרת יותר את הענין דיראה אל אלקים בציון³⁷, במהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, והקיצו ורננו שוכני עפר³⁸, והם — ובמיוחד בעל המאסר והגאולה (שזהו"ע שהזמן גרמא) — בתוכם, והולכים באופן דקהל גדול ישובו הנה³⁹, בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובכנותינו⁴⁰, וכספם וזהבם אתם⁴¹, עם כל הרכוש גדול⁴² שמביאים עמהם מן הגלות, באופן שיוצאים ביד רמה⁴³, ועולים עם ענני שמיא⁴⁴ לארצנו הקדושה, ארץ אשר גו' תמיד עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁴⁵, ושם גופא — לירושלים עיר הקודש, קרית מלך רב⁴⁶, ושם גופא — בהר הקודש בירושלים⁴⁷, ובמקדש אד' כוננו ידך⁴⁸, ובמהרה בימינו ממש.

32) ראה "התמים" חוברת ו ע' נב (רצג), (ב) ואילך. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תקסז ואילך. ספר השיחות תרצ"ט ע' 345.
33) תולדות כו, ה.
34) ראה אוה"ת עקב ריש ע' תקד.
35) תהלים קלג, ג.
36) ראה ברכות בסופה.
37) שם פד, ח.
38) ישעי' כו, יג.
39) בשלח טו, יז ובפרש"י. זח"ג רכא, א. ועוד.
40) ישעי' כו, יט.
41) ירמי' לא, ז.
42) כמ"ש ביציי"מ — בא י, ט.
43) ישעי' ס, ט.
44) לך לך טו, יד.
45) כמ"ש ביציי"מ — בשלח יד, ח.
46) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.
47) עקב יא, יב.
48) תהלים מח, ב.
49) ישעי' כו, יג.
50) בשלח טו, יז ובפרש"י. זח"ג רכא, א. ועוד.
51) ישעי' כו, יט.